

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési díjak:

egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknak és tanítóknak egész évre 3 frt.

Magán hirdetések díja:

Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.

Hivatalos hirdetések díja:

Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, bélyegdíjjal, nyugtából és támlappal együtt 3 frt.

Myított soronként 30 kr.

többszöri hirdetésnél kedvezményeket nyújtnak.

A lap eszelmi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmertelen levelek csak ismert kézfől fogadtatnak el.

Vármegyei élet.

Szilágyvármegye közigazgatási bizottsága a f. hó 10-én tartotta havi rendes ülését hadadi báró Wesselényi Miklós főispán elnöklése alatt.

Jelen voltak: Török István főjegyző, Bálint Sándor I. aljegyző, Kovács István tiszti főjegyző, Gazda Ferencz kir. főügyész helyettes, dr. Petri Mór tanfelügyelő, dr. Berger János főorvos, Dombi Károly ár. elnök, Kardos László pénzügyi segédtitkár, Czell Lőrincz, Bíró Ferencz, dr. Pap György, Dull János, Sántha Dezső, Somogyi Kálmán és Kiss Lajos.

Igazoltan távol volt: dr. Kaizler György alispán, Klein Adolf kir. főmérnök, br. Györffy Pál és Lőrincz György; igazolatlanul br. Wesselényi Béla, és br. Bornemisza Elemér közigazd. előadó.

Elnöklő báró főispán az ülést megnyitván, a havi jelentések adattak elő.

Az alispáni jelentés szerint szeptember hó folyamán közbiztonsági viszonyaink teljesen jók voltak — A Zsibó — nagybányai vasút építési munkái megkezdve, a nagyszámú munkások állandó felügyelete céljából a zsibói, sz.-csehi és égerháti csendőrsőkek létszáma fölemeltetett. — Az állategészségi viszonyok lényegesebb változást nem mutatnak. 3 község zár alól feloldatott, 18 pedig zár alá helyeztetett. — Bejelentette végül alispán a szeptember hó 23-án Sz.-Sámson községben pusztított tűzvészt s az ez ideig eszközölt segélyezését.

A kir. pénzügyigazgatóság kimutatása szerint a 702,198 frt 06 kr. helyesbített egyenesadó tartozásból befizettetett 272,927 frt 35 kr., hátralék 429,260 frt 71 kr. A folyó évben kedvezőtlenebb a befizetés 13,952 frt 97 krral, mint a múlt év hasonló időszakában. — A 25,241 frt 22 kr. hadmentességi díjból befizettetett 3,352 frt 32 kr., hátralék 21,888 frt 90 kr. — Szeptember hónap befizetett fogyasztási adó 66,472 frt 98 kr., illeték 7321 frt 90 kr. — Ideiglenes házaadamentesség 23 házra 59 lakrészszel adatott.

A kir. ügyész kimutatása szerint a zilahi központi fogházból szeptemberben kibocsátott 31 férfi, 4 nő, bentmaradt 43 férfi, 9 nő. Kiadatott 1350 étadag, 184 frt 30 kr. értékben; gyógykezelés alatt volt 7 férfi, 5 nő; teljesítettek a rabok 778 napszámot, amelyekből az állam részére 35 frt 50 kr. folyt be. Haláleset nem fordult elő.

A kir. építészeti hivatal jelentette, hogy az állami és törvényhatósági közutak jó karban vannak, a műtárgyak — az állami uton egy pár kivételével — befejeztetett, a kavicsszállítás szintén, kivéve a törvényhatósági utakat, melyeken még kevés hátralék áll fenn. — A Zilah — nagybányai uton épült 69 számú hid falazata rossznak találtatván, vállalkozó ennek lebontására és újabb építésére utasított.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint az 1893. XXVI. t.-cz. alapján évötödös korpótlék fedezésére államsegély folyósított a m.-baksai, ér-hatvani, m.-keczeli, ér-szentkirályi ev. ref. és az a.-berekcsői, alsó- és felső-kaznaci, m.-keczeli és badacsonyi gr. kath. iskolák tanítói részére, a csigleni gr. kath. tanító fizetésének kiegészítésére 185 frt frt államsegély. — A hadad nádasdi állami elemi iskola fölépítésére 2500 frt, a zilahi állami elemi iskolák fölépítésére 34,419 frt 29 kr., az ér-szodorói állami elemi iskola fölépítésére pedig 3062 frt 25 kr. biztosított, illetve a szerződések jóváhagyattak.

A vármegyei központi árvaszéknél az előadók szeptemberben feldolgoztak 1498 beadványt, hátralékban maradt 1412; az irodában 72 darab van leiratlan és kiadványozatlan. — Szeptember végével gyámság alatt maradt 15,556 gondnokság alatt 103 egyén. — A gyámpénztárban elhelyezett árva vagyon értéke 183,554 frt 03 kr., magánfeleknél elhelyezve van 200 frt.

A vármegyei főorvos jelentése szerint a közegészségi állapot szeptemberben, az előző hónapokhoz viszonyítva, javult és elég kedvező volt, a fertőző betegségek apadtak s a beteg-forgalom is csökkent.

Gyógykezeltetett a vármegyében 786, ezek közt 402 volt 7 éven alóli. Kórházba küldetett 2 elmebeteg. Leggyakrabban észlelt betegségek: gyomor és bélhurut, hűlésből eredő légző szervi bántalmak enyhe lefolyással és váltóláz. — Előfordult a fertőző betegségek közül hagymáz 1, vörheny 27, ronszoló toroklob 13, torokgyík 1, vérhas 23, hökhurut 171, váltóláz 129, esetben; a hökhurut és vörheny a községek legnagyobb részében a hónapok végével megszűnt. Védhimlővel beoltott és újraoltott 95 igen jó eredményel. — Törvényszéki bonczolat 3, hullaszemle 3 esetben volt. Öngyilkosság 1 fordult elő. — Főorvos a sz.-somlyói, sz.-csehi, hadadi gyógyszerárakat, valamint a nagyalusi és égerháti kézi gyógytárakat megvizsgálván, mindeniket rendben levőnek találta. — A vármegye zilahi kórházában szeptemberben gyógykezeltetett 127 beteg: kibocsátott gyógyultan 56, javultan 6, gyógyulatlan 4, meghalt 5, bentmaradt 56. — Boronamezőn egy veszettségre gyanus kutya által megharapott leány gyógykezeltetett. — A szokásos orvos-rendőri vizsgálatok minden irányban lehető pontossággal fogantatosítottak: a köztisztaság általában nem teljesen kielégítő s az iskoláknál is közegészségi szempontokból még sok a kívánni való.

A közig. bizottság mindezen jelentéseket tudomásul vevén, a folyó ügyek vétettek elintézés alá.

Vakulya János vármegyei állami el. isk. tanító ellen, az iskolás gyermekekkel szemben tanusított durva bánásmódja miatt a fegyelmi vizsgálat elrendeltetett.

Sarmaság, Ökörítő, Sz.-Kövesd, Sz.-Sziget, Örmező, Galgó, Tího, Bödőháza, Benedekfalva, Vicsa, Völcsök, Szamos-Ujlak, Kettősmező, Somró-Ujlak, Sz.-Sziget, Nyirmon, N.-Mon, N.-Mon Ujlak, Vervölgy, Nagy-Szeg, Deesháza, Debren, Sz.-Szt.-Király, Nagy- és Kis-Doba, Romlót, Zsákfalva, Farkasmező, Borzova és Karika községek előjárói és Sz.-Somlyó város pénztárnoka és ellenőre ellen az adóbehajtások késedelmes volta miatt a felelősség kimondatott.

Különböző, nagyobbára magánosokat érdeklő ügyek elintézése után az ülés d. e. fél 12 órakor véget ért.

„Szilágy.”

Tantestületi közgyűlés.

A szilágyvármegyei tanítótestület Zilahon október 11. és 12-én tartotta jubiláris és évi rendes közgyűlését a vármegyei ház dísztermében.

Előző nap este 6 órakor előértekezlet volt a központi iskolánál.

A negyedszázados jubiláris közgyűlésre nagyszámú gyűltek össze a testület tagjai, az érdeklődő közönség és a tanügybarátok. A vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében megjelent Dr. Sámuel Lázár orsz. képviselő.

Az ünnepi közgyűlés a Hymnuszszal vette kezdetét, melyet a zilahi dalárda nagy hatással adott elő. A közönség állva és áhitattal hallgatta a hazafias imát s végén lelkesedéssel éjlengett.

Elnök a gyűlést megnyitván, felolvastatott a közoktatási miniszter meleghangú üdvözlő levele, melyben további sikert kíván a testület áldásos munkásságára. A közgyűlés hangos örömmel fogadta a miniszter levelét s elhatározta, hogy a nagyméltósága e díszgyűlésből táviratilag üdvözöltessék.

Szabó Sándor zilahi tanító elszavalt „A magyar néptanítóhoz” című költeményt, gyakorlati előadásával lelkes hatást érve el.

A tanítótestület 25 éves történetét, melyet Zoványi Lajos és Havas Antal irt meg, Zoványi főjegyző olvasta fel. A könyvben avatott tollal, hű festéssel van leírva a testület születése, viszonyosságok küzdelme, fejlődése a mai napig. Az alapításban, további fejlesztésben legnagyobb része és érdeme boldog emlékü Kerekes József volt tanfelügyelőnek, továbbá Faluvégi Albert és Borbély Sámuel képezdei tanároknak van, kik fáradságot nem is-

A „Szilágy-Somlyó” Tárcaja.

Könyvecsek.

Szegény jó Czeglédi Miklós meghalt! Ki volt? És mi közünk hozzá? Kérdhet sok nagy ember, a ki hírét se hallotta ennek az egyszerű, szegény embernek.

Jó nagy uraim, ne bántsa önöket, hogy volt egy ember, a kinek egész élet-története csak ennyiből áll: született, dolgozott, élt harminczhét esztendő és meghalt!

Nem faragott márványt, se verseket. Nem látták őt felemelkedni soha sem a zöld, sem a fehér asztalnál, hogy olcsó dicsőséget, népszerűséget hajhásszon a tömeg kegyelméből. Még csak egy hízog sző sem hagyta el soha ajkát. Csak mosolygott szelid megadással, elnézően, egy philosoph csendes humorával, mikor nála sokkal kisebb értékű embereket fölfelé kapaszkodni látott. Nem irigylte senki szerencsét, bár neki soha sem volt része benne; nem bántotta a tudatlanság üres pöffeszkedése; a léha, a stréber oktanal döllyje; csak ment, ment a maga kiválasztott gyalogúsvényén előre, a mig most egyszerre kibukott a sorból.

En sem tudtam addig, hogy menyire szerettem ezt az egyszerűségében is annyira imponáló fiút. Ha bementem a székvárosba olykor, s a véletlen összeho-

zott minket, a hajdani iskolatárs meleg érzésével, de mindig bizonyos tartózkodással közeledtem felé. E tartózkodás onnan eredhetett, hogy mindig adósának éreztem magamat.

— Mikor jössz már hozzám, hogy egy délutánt együtt csendes beszélgetés közt töltsünk el? Kérdezte rendesen.

— Legközelebb okvetlenül!

Ez a legközelebb sohase következett be. A vidéki ember, ha a székvárosba megy, mindig dolga van. Aztán a somlyaiak nem szeretik a zilahiakat úgy együtt (magyarul „en masse”) de külön-külön annyira igazán jó barátja van ott az embernek, hogy nem kötheti le magát.

Most már bezárult felette a meleg anyaföld. Szívbe fogadta azt az embert, a kit szíve nem hagyott itt köztünk pihenni sohasem. Ez a szív fájt, szenvedett, zakatolt. Most már boldog szegény.

*

Es elgondolkozom itt íróasztalom mellett a nagy probléma fölött, melynek neve élet...

Künn a természet haldoklik. A virágok, lombok hervadnak, lehullanak. Az őszi szél szomorúan sivit át az enyészett fölött. Ilyenkor időszerű elmélkedni az — életről.

Eszembe jut, hogy az a jó fiú, ki most halálával egy szegény özvegy aszszonyt úgy megszorított, csak pár nap előtt vig lakodalmi társaságban, gondatlan bohém jó kedvvel ott ült közelemben. A cigárette füst vigan kavargott a feje

felett, ajkán hangos kacaj fakadt, mély tüzi szeméből egész élet nézett ki.

Most pedig csendes ember, csendes emberek között.

Nem tudom elhinni az egészet.

Es eszembe jut az a csunya, adáz harc, a mit mi élők folytatunk itt egymással ezen a szomorú sáros, fekete csilagon, a mit földnek nevezünk.

Rágjuk egymást. Brutális harcot folytatunk ostobaságok miatt. Két könyökkel taszigáljuk el magunk mellől azokat, a kik úgy véljük, hogy utunkban állanak.

Ugyan, miért?

Es büszkén, göggel szegjük hátra a fejünket. Családfák után kutatnak azok, a kiknek az almanach eredetét feljegyezte. Apró férgek, a kik kétszáz évre visszamenőleg kitudják mutatni, hogy mely féreg családból származnak: ujongnak örömeikben. (Nem gondolnak persze az ősapa gorillára, a kik az őserdőkben rágták a — kókusz diót.)

Az ember a teremtés koronája...

Dehogy — az ember!

Mennyivel szelidebbek azok a fenevadak az őserdőkben, a kik csak más állatokra vadásznak.

Egymást nem bántják. Sőt szeretettel véd- és dacsözövétséget kötve élnek a boldog fenevadak a maguk családi körében.

*

Szegény jó Czeglédi Miklós! Te nem lökdöstél félre senkit az utadból.

Szerényen, zajtalanul, kitartóan, becsületesen munkálkodtál. Értelmes, okos fejed minden atomja lázban égett, a mig csak ki nem égett — egy darab kenyérért. És ezt a darab kenyeret annyi felé törted, hogy abból jutott mindenkinek a te szeretedből.

Utolsó földi támasznak hívnak gyász-czéduládban azok a szegények, a kiknek a végére mehetetlen bölcsességű Isten kifogyhatatlan irtalmasságába vetett hite maradt csak meg. Oh ez gazdag örökség! Hányan táplálkoznak ebből.

A ki a mezők liliomát ruházza, a ki az utolsó, a legkisebb bogár gondját viseli, az a jó Atya biztos támasza a támasz nélkül maradt árváknak, a szegény özvegyeknek, a szomorú szívű édes anyáknak, a kiknek fekete serege oly bátran, oly nagy lelki erővel harcol ide lent!

En ismerem őket. Es oly szeretettel nézem ezeket a szegény anyókat. Minden vasárnap ott vannak a templomban. Meghúzódnak szerényen egy sarokban és tenger köny az, a mit ők hullatnak. Ez az irtalmas szívök esője. Megtermékenyíti a résztvevő lelkeket és csodás termése van sokszor az ilyen talajnak...

Mert vannak emberek — és ezek a „Teremtés koronájában” a gyöngyök, — a kiknek kicsiny táborá ismét csak azért van, hogy segítsék, gyámolítsák az elhagyottakat, a szegényeket. Ezek nem kutatnak az almanachokban az úkapjuk után. Cifra bolond sallangok, kicsinyes hűségok nem bántják őket. Bizonyos, hogy az ilyenek gyakran gondolkoznak

merve, buzgón és lankadatlanul működtek az egyesület érdekében. A testület 1873. április havában alakult meg s nőtt, fejlődött az idők folyamán annyira, hogy ma már 11 tiszteletbeli, 2 pártoló és 153 rendes tagja van. Az elmúlt 25 év alatt sokat küzdve anyagi bajokkal, félreértésekkel, különféle nehézségekkel nőtt tovább és tovább s ma már mint erős, tekintélyes és intelligens testület működik a népoktatás szent ügyét munkálva és fejlesztve.

A történet felolvasása után a zilahi dalárda énekelte el Petőfi „Honfidal”-át, melylyel frenetikus hatást ért el; szünni nem akaró éljenzés jutalmazta a szép dalt.

Gergye Mariska sz.-csehi áll. óvónő szép, csengő hangon elszavalta „A muzsák ünnepén” című költeményt, melyet Nádor Béla írt a tanítótestület 25 éves jubileumára.

Ezután a zilahi dalárda általános figyelem és áhítatos érdeklődés között énekelte a Szózatot, előadásával oly óriási hatást érve el, hogy a taps és éljenzésnek alig akart vége szakadni.

Végül felolvastattak azon üdvözlő táviratok s levelek, melyek a gyűlés folyamán érkeztek a minisztertől, György Aladártól, Kiss Ödöntől és más tanügybarátoktól. Elnök köszönetet mondva a közreműködőknek, áldást és sikert kívánva a további működésre, az ünnepi közgyűlést bezárta.

Délben 150 terítékű fényes ebéd volt a Ridval-szállóban, a hol jelen voltak Sámuel képviselő, Petri tanfelügyelő s a közélet sok más kitűnősége is. Felköszöntött mondtak a közoktatási miniszterre, Sámuel Lázár képviselőre, dr. Petri Mór tanfelügyelőre, a tanítótestületre, stb.

Délután a női szakosztály ülésezett, hol paedagogiai kérdéseket tárgyaltak, Virág Ida nagyfalusi áll. tanítónő értekezést olvasott fel a kézimunka tanításáról.

Másnap, október 12-én az évi rendes közgyűlés tartott meg. Örvedetes tudomásul vétetett a főjegyzői jelentés, mely nagy körültekintéssel s gondnal volt megszerkesztve, pontosan s hűen beszámolt a testület és járási körök egy évi működéséről.

Juhos Béla gyakorlati tanítást tartott a népiskola negyedik osztályában a nyelvtan köréből. A tanítás a kiküldött bizottság bizománya s a közgyűlés határozata értelmében jól sikerültnek minősítettett.

A pénztár és könyvtár megvizsgálására kiküldött bizottságok jelentéseiket beterjesztvén, azokat a közgyűlés elfogadta és illetve jóváhagyó tudomásul vette.

Vitatélt adott elő Szabó Sándor a népiskolai olvasókönyvekről. A polgári fiiskolák reformjáról Fodor Dániel polg. isk. igazgató értekezett.

Tárgyaltatott és elfogadtatott a központi bizottságnak több rendbeli előterjesztése a gyakorlati tanítások megbírlásáról, Szilágyvármegye földrajzának megírásáról s különböző aktuális ügyekről.

Tantestületi első aljegyzővé megvá-

lasztatott Szabó Sándor, valamint újonnan választott a központi bizottság 12 tagja is.

Több indítvány letárgyalása után a jövő közgyűlés helyéül Szilágy-Cseh lett kijelölve.

Több apró ügy elintézése után a tárgysorozat kimerülván, elnök köszönetét fejezte ki a megjelent tagoknak s tanügybarátoknak érdeklődésük és munkálkodásukért és a közgyűlést a jelen voltak hangos éljenzései között berekesztette.

Gazdasági közlemények.

A szőlők trágyázása.

Mezőgazdaságunknak talán egyetlen egy ága sincs trágyázás tekintetében annyira elhanyagolva, mint éppen a szőlő. Nemcsak hogy a régi, a filloxera által még el nem pusztított szőlők nem trágyáztatnak, de egyes vidékektől eltekintve, az újonnan telepített szőlők sem részesülnek trágyázásban. Pedig hát a szőlő is csak von el tápláló anyagot a talajtól, sőt mert éppen állandó növénye a talajnak, nagyon is egyoldalúan használja ki a termőtalajt, folytonosan egy és ugyanazon tápláló anyagot vonván el attól. Kétséget nem szenved, hogy az első ízben beültetett szőlőhegyek rendszeres művelés mellett hosszabb ideig bő termést szolgáltatnak trágyázás nélkül is, a minek az az egyszerű magyarázata van, hogy a talaj közettermékei az intenzív megmunkálás folytán, az elmásztó tényezők kedvező hatása alatt feltáruulnak s a növény gyökerei által felvehetőkké válnak. Ezek a források is lassacskán kiapadnak, s idővel a termések csak az esetben fognak megcsappanni, ha a tápanyag szükséglet mesterségesen, trágya alakjában pótoltatnak. Ugy maga a venyige, mint a szőlőtermés igen jelentékeny hamu alkotó részt tartalmaz, a mely hamu alkatrész főleg foszforsavban és káliban felette gazdag s csak abban az esetben, ha az említett anyagok nagy mennyiségben vannak jelen, a talajban számithatunk bő hasznóhajtó termésre. Trágyázni kell tehát a szőlőket, s mert a szőlősgazda elegendő mennyiségű istállótrágyával nem mindég rendelkezik, de meg az istállótrágyának magas hegyekre való felhordása ezen trágyázási módot felette költségessé teszi. Legelső sorban fel kell használnunk trágyázásra magában a szőlőben termelt anyagokat a venyige hamuját, a törkölyt stb. Szóval a must kivételével minden anyagot, másodszorban pedig hozzá kell nyulnunk a műtrágyafélékhez, mint a mely anyag kis teriménél fogva hegyekben könnyebben és olcsóbban alkalmazható az istállótrágyánál. A szőlő hulladékaiból komposztot kell készíteni. Ebből a célból alkalmas helyen készítsünk egy trágyatelepet, az eső ellen esetleg földfelhányások által védve. Erre a telepre hordatunk össze, mindennemű hulladékot, a mely a szőlőből kikerül; esetleg a venyigét is felrakhatjuk a telepre elégetetlenül, el fog az ott hamarosan rothadni, de csak abban

az esetben, ha istállótrágyával rétegezzük, s ha trágyalével gyakrabban öntözzük.

Ellenkezőleg csak hamuját szórjuk fel rétegenként a telepre. Az istállótrágya a korhadási folyamatot nagyon elősegíti, s ezért igen czélszerű, ha a komposzt istállótrágyával rétegeztetik, s ha felhasználás előtt 3—4-szer a telep egész tartalma felforgattatik. Az összegyűlt komposzt sem lesz azonban képes a szőlő által elvont tápanyagokat teljesen pótolni ott, a hol nagy termésekre számítunk, alig lesz lehetséges a műtrágyákat nélkülözni.

A műtrágyákból 20 kg. chilisalétrom, 20 kg. csontliszt-szuperfoszfát és 20 kg. káinitrágya tartalmazza azon tápanyagmennyiséget, melyet egy kat. holdról szűrt must foglal magában. Amennyiben pedig a venyigét, törkölyt stb. hulladékokat komposzt készítésre csakugyan felhasználunk, s ezáltal pótoljuk azt, a mi a venyigék s a szőlő kiképzésére elvonatik a talajból, tökéletesen elegendő lesz a műtrágyafélékből a fentebb jelzett csekély mennyiséget alkalmazni, miáltal visszapótoltatnak a tápláló anyagok azon mennyisége, mely a must által vonatott el. Ezen körülbelől 5 frtot kitevő kiadásal tehát, a legnagyobb terméseket biztosítanók, a melyek jövedelmével szemben a jelzett csekély kiadás elenyésző csekélyesség. Megjegyzem azonban, hogy a jelzett mennyiségű műtrágya a visszapótlásra, csakis kellő komposztírozás mellett elegendő, ellenkezőleg komposzt használat nélkül a jelzett műtrágya mennyiségnek legalább kétszeresére van szükség. A szőlő homok talajok kellő trágyázás nélkül nem fognak termést hozni, a mikor bővebb magyarázat nem szükséges, tudva azt, hogy annak 85—95 része tiszta kvarcból áll, tehát vajmi kevés tápláló anyagot tartalmaz.

A trágyázásnak felsorolt módja a szőlősgazdának csak körültekintésébe, gondosságába és igen csekély költségébe kerül, s hogy hasznát fogja venni, azt senki kétségbe vonni nem fogja.

Néhány szó a növények tápanyag szükségletéről.

Rége, mikor még az anyaföldbe a magot csak elvetni kellett és az dus kalászu termést hozott, midőn még a visszapótlás elmélete ismeretlen volt, nem hallatszott annyi panasz a gazdák ajkain, mint napjainkban.

Az idők változtak, s a szerető föld a gazda kincse, mindene, mintha hálátlan lett volna aziránt, ki megmunkálta, évről-évre kisebbítette a munka jutalmát. Meggondolva a dolgot, nem a talaj volt vétkes, hanem a gazda. Ő volt hálátlan a földdel szemben, mert táplálékát kivonta, nem gondolta azzal, hogy eljöhét az az idő, mikor az megfogyatkozik, mit egyoldalú megművelés folytán mindinkább elvont. A növények életműködését vizsgálva rá jöttek arra, hogy az a kis magból fejlődő növényke ép úgy él, vegetál, táplálékot kíván, lélezkzik, persze más szervezettel, mint az állat; ha a táplálék fogy, ha az éltető napsugár nem éri, senyved,

végre elpusztul, hisz élet az is, mely a földhöz tapadt és szívja apró gyökszörceivel a táplálékot és a mint az fogy, úgy fogy élete is, sőt el is pusztul. A növényeknek tehát táplálékra van szükségük, nézzük mlyenre.

A víz, levegőn kívül a foszfor, nitrogén, mész és káli azon tápanyagok, melyek nélkül növény meg nem élhet. A nitrogén, ez a legfontosabb, de szerencsénkre legnagyobb mennyiségben is áll rendelkezésünkre. Az istállótrágya tartalmazza azt főképen; de vannak növények, melyek a levegőből is felvehetik és lerakározhatják azt gyökereikbe, gumóikba.

A foszfor ez ásványi alkatrésze a növénynek ép oly nélkülözhetetlen tápanyag, mint az állat, vagy embernél, hisz a növény szára, magja szükségli. Foszfor pedig az istállótrágyában vajmi kevés mennyiségben van jelen, a káli és mész végül ép oly szükséges tápanyag, mint az előbbie. A növényi tápanyagok, meg vannak ugyan a talajban, néhol nagyobb, másutt kisebb mennyiségben. A növény is az egyik tápanyagból nagyobb mennyiséget szükségel mint, a másikkól. Vegyünk csak egy példát. A buza kíván foszfort, a répa emellett káliumot, ha a talajban ezekből sok van, felvehető állapotban a buza gyökszörcei könnyen felvehetik a foszfort, a növénydus levélzetű, később magas száru és telt kalászu lesz; ha viszont a répa megtalálja a káliumot, úgy jól kifejlődik, erős gyököt hoz létre, de ha a talajban nincs, vagy csak kevés a káli, úgy ott a répát kevés sikerrel fogjuk művelhetni, épen úgy mint foszforszegény talajon a buzát. A talaj tehát nem egyforma mennyiségben és nem is egyforma tápanyagokat rejt méhében. A növény pedig éppen a neki okvetlenül szükséges tápanyagokat és pedig a könnyen felvehető állapotban levőket keresi és ha azok nincsenek meg, úgy nincs is fejlődés, legfeljebb beteges, satnya élet.

Mint már az előzőekben említettük, a talaj tápanyag tartalma ép úgy fogy, mint kevesbedik minden, mit nem pótolunk. Ha folyton buzát termelünk egy ugyanazon talajon, ott fogni fog a foszfor és minden más tápanyag, melyeket a buza fejlődésére okvetlenül megkíván. Vissza kell tehát adnunk a talajnak azt, mit természet elvettünk, ezt a szabályt már rég kimondta Liebig, de évtizedeknek kellett elmúlnia, mire a gazda saját kárán okulva rá jött, az igazságra. Tudjuk már most, mi az a visszapótlás, de mivel, illetve miben adjuk vissza a talajnak azt, mit tőle elvettünk, kizsaroltunk? Egyszerű erre a felelet, tárgyában, trágyázással. Napjainkban sokféle trágyáról beszélnek már; régi időben csak az istállóból hordták ki azt, ma már messze vidékekről hozatjuk, gyárakban állítjuk elő. Az ilyen mesterségesen előállított trágya az annyiszor félre ismert és még gondolkozó gazdák által is megvetett — műtrágya. Sokan hibáztatják még ma is a műtrágyázást, minek az, hisz az istállótrágyában meg van minden tápanyag, a mellett még a korhadást is megindítja, televényt hoz a talajba, minek tehát pénz kiadni egy oly anyagra, mely csak egy oldalú,

az élet nehéz problémájáról és még többet a halálról . . .

Jön egy ilyen irgalmas szívű ember. És mint a bibliai ember odamegy a szegény, boldogtalan anyához és segíti vállán vinni a keresztet . . .

És könnyeik összefolynak.

*

Jó Czeglédi Miklós pihenj békén.

Sokat gondolunk rád. Megsiratunk. A tiednek pedig gondját viselik az irgalmas szívek, meg a jó Isten!

Hamvai Sándor.

Elveszett virág.

Irta: *Békeffy Antal.*

Egyszerű festett sárga ruhába volt öltözve, csikos fehér köténnyel, ferde sarku apró cipellőcskében, okos kis fején, melyen dus haj van rendesen fölbozozva, a gyerek, üde arcához szinte öreges, színehagyott szalmakalappal, annak karimáján pedig egy ostoba, izetlen nagy sarkas rózsza himbálódzott, piros szallagok bokrán.

Ez a bájos figura benyitott s élénk macskaszemeivel széttekintett elragadó féltékenységgel, egyik fehér kezecskéjével a kötényébe kapaszkodva, a másik pedig remegve arcához simult, így lépett egyetketőt:

— Tessék!

Ha gyorsabban jő felém: nem látom a parányi lábakat féltékenyen magukba záró ferde sarku bőrczipőcskéit, miknek bizonyosan a talpuk is igen meg van kopva, tán éppen lyukas is. A kecses kis lábfej azonban kényelmesen domborodott ki a ferde sarku ócska czipőben is, a mit talán nem is rászabtak.

Szakadozottan pihegett, aztán vékony, fehér ujjacskáit lassanként szintelen csigahajlásu ajkához csusztatta, mintha beakarná fogni, attól félve, hogy elszólja magát, vagy talán jobb volna, ha nem is szólna, hanem hirtelen kiszaladna.

— Mivel szolgálhatok?

Lesütötte a szemét és olyanformán sóhajtott, mint a gyerek, mikor nem meséket hall, domboruan magas, előre hulló, göndör hajgyűrűkkel árnyalt homlokán sebesen lüktet a vékony ereken a ró, legfőlebb 17 éves friss vér. Piczi lábával zavarában egy vonást huz a padlón, a mint elbámul egy darabig, aztán hirtelen fölveti a fejét s bájosau félrehajlja, mikor kicsendül a száján félénken:

— Azt az urat keresem, a ki az újságba ír!

Lágy, üde zenéjü hangja van a kicsinek, a ki ahányszor lehajlja a fejét, a kalap tetején meghimbálódzik az a kiálhatatlan festett sárga rózsza.

— Én is irok abba, mondám bátorító enyhességgel.

Elpirult s elkezdett már most beszélni dallamosan.

— Szeretnék valamit kihirdetni az újságba, ha lehet . . .

Okos, világos szürke szemeit rám függeszté az öreges kalap széles karimája alól.

A hirdetés rovatot ugyan odakint a boltban szerkesztik, hanem ezt a kedves hirdetőt eszembe sincsen átengedni s szoltam hozzá, bizalomra bátorítván:

— Tessék elmondani, majd én megcsinálom.

Azt hittem, valami nagy gorombaságot mondtam, mert a lány homlokáig elpirult, de a mint mindjárt megtudjuk, nem is attól pirult el, a mit én mondtam, hanem attól, a mit ő akar mondani.

Nagyon nehezen ment ez a vallatás, hogy mi az hát, a mit hirdetni akar?

Mindenféle csacskaágot mondott a legbájosabb szögletelességgel, hogy talán még se jó lesz kiírni, mert akkor kinevetik; hogy előbb majd mégis megkérdezi a masamód nénit, mert az igen okos aszszony.

— A masamód néni, meglátja, lefogja beszélni . . .

Ez hatott, úgy látszik, ettől félne s megszólal.

— Hát jó, hirdesse ki, hogy aki megtalálja, hozza el ide, aztán majd én eljövök ide érte, ha megengedik.

— Bizonyynal; de még nem monddta meg, mi veszett el. A nélkül pedig nem tudom megírni a hirdetést.

— Most vasárnap vesztettem el, mikor a templomba mentem.

Az egyik lábát zavarában, mint a gyerekek szokták, a másikra fektette s lassanként fordulni kezdett a fal felé.

— Nézze, már csinálom a hirdetést . . . hát mit írjak bele, mije veszett el?

— Az imádságos könyvemből esett ki . . .

— Micsoda?

— Egy csomó virág.

S mig a legboldogabb gyermek fölcsodult zavarából, addig én megcsináltam a hirdetést.

Elveszett virág.

Két kis virág elindult a rákosi templomba. Az uton az egyik kis virág elveszett. A másik kis virág most sir utánna. Jóságú ember, a ki megtalálád, hozd a szerkesztőségbe, hogy vissza adhassu a kis szomorú virágnak.

— Jó lesz?

. . . Nem szólt csak csöngette a hangját friss kacajjal s eltűnt, mint egy bájos látomány.

s mely rossz időben használva értéktelen befektetés képez, igaz, van sok való dolog az állításokban, de ha meggondolja a gazda azt, hogy a növények más és más táplálékot óhajtanak és az mi egyiknek jó, másiknak felesleges, a talajnak pedig istállótrágyában nem nyújthatjuk mindazt, mit a különféle növények kívánnak. Kérdelem továbbá, van-e a gazdának annyi istállótrágyája, a mennyit a növények igényelnek, trágyázhatja-e legalább minden három évben talaját? Ugyebár nem. Mit tegyen hát, mivel pótolja a foszfort, mivel a kálit, a meszet, ha az a talajban nincs meg és ha meg is van, mi haszon, ha a növény nem férhet hozzá. Műtrágyát kell venni. A mi pedig a mechanikai, fizika hatást illeti, meg van az a műtrágyánál is. A kálium laza talajokat köt, a mészt pedig a kötött anyagot megporhanyítja. A műtrágyázás gyakorlati haszna be van bizonyítva, a gazda közönségesen áll most már a tapasztalatokon okulva, czéltudatosan eljárva, a műtrágyázást felkarolni, nagypapánk hibáit helyre hozni, visszaadni a földnek azt, a mi a földé és a siker nem maradhat el.

Különlék.

— *Mai számunkhoz fél iv hírdetési melléklet van csatolva.*

— **A táblai elnök bucsuja.** Bizáki Puky Gyula, a debreczeni királyi ítélőtábla elnöke, nyugalmába vonult és f. hó 15-én bucsuzott el a táblai bírói kurtól, mely alkalommal díszes emlékalbumbal lepték meg.

— **Felhívás.** Szilágy-Somlyó város képviselője, néhai Bocsaánczi Adolf e város volt polgármestere, valamint néhai Nagy Imre kegyeletos emlékének jelzésül emlékkőnek felállítását elhatározván, tisztelettel felkérem e város polgárait, hogy folyó évi október 23-án Nagy Imre emlékköve felállítási ünnepélyén délután 2 és fél órakor az ev. ref. sarkertben, és ugyanazon nap délután fél 4 órakor Bocsaánczi Adolf sarkertben, mentől számosabban megjelenni sziveskedjenek. Szilágy-Somlyó, 1898. október 18. Gencsy Sándor, polgármester.

— **Gyászír.** Vettük az alábbi gyászczédulát: „Alulírottak szívünk kimondhatatlan keservével jelentjük, hogy az önfeláldozó jó fiu, szerető testvér, Czeglédi Czegléd Miklós, Zilah város főjegyzője, élete 37-ik esztendejében, f. hó 12-én reggel 6 órakor, két heti súlyos szenvedés után élni megszűnt. Mikor utolsó földi támaszunkat vette el tőlünk a végére-mehetetlen bölcsességű Isten, az Ő kifogyhatatlan irgalmasságába vetett hitünk maradt meg csak. Drága halottunk porrései f. hó 14-én d. u. 4 órakor az ev. ref. gyászszertartása mellett tétetnek örök nyugvóhelyükre. Legyen álma esendes, emléke áldott! Zilah, 1898. október 12. Özv. Czeglédi Lászlóné, szül. Semlyéni Ádám Juliánna, mint édesanya, Czeglédi Etelka, mint testvér, közelebbi s távolabbi rokonaik nevében is.”

— **A sámsoni tűzkárosultak javára a városi pénztárba a következő adományok folytak be:** 1) Zobel Lipót takarékpénztári igazgató gyűjtőívén 48 frt, — 2) Barbo-Lovics Almp gyűjtőívén 10 frt 23 kr., — 3) Bartha Endréné nőegyleti elnökő ivén 12 frt, — 4) Hegedüs Sándor rkapitány gyűjtőívén 27 frt 15 kr., — 5) Izraelita hitközség ivén (Frankovics Ignác által gyűjtve) 52 frt 90 kr., — 6) Szénásy Miklós gyűjtőívén 17 frt 30 kr., — 7) Huszty Zoltán és családja önkéntes adománya (N. Károlyból) 2 frt 05 kr. Összesen 169 frt 63 kr.

— **Nyilvános köszönet.** A sz.-somlyói ev. ref. egyház temploma restaurálási költségei fedezésére újabb adakoztak: a csizmadia ipartársulat 25 frt, Helmecey Józefer 2 frt, Nagy János 50 kr. és Mándi Zsigmond 30 krt. Mely adományokért az ev. ref. egyház nevében köszönetét nyilváníti Nagy Ferencz, gondnok.

— **Őszi rózsák** czim alatt K. Simó Ferenczről f. évi novemberben újabb kötet-költeménye jelenik meg. A fiatal poéta lapunk olvasói előtt annyira ismerős, hogy közelebbi ajánlgatásra nincs szüksége. Az „Őszi rózsák”-ra lapunk utján is lehet 1 frtjával előfizetni.

— **T. olvasóink b. figyelmébe ajánljuk** Platschok Vilmos elsőrangú férfiszábo üzletét és uri ruháktárát (Budapest, Károly-körút, Károly-kaszárnya) Ezen üzlet egyike a legelőkelőbb cégeknek, a londoni és nizzai kiállításokon, hol párisi és berlini cézgekkel versenyzett, nagy arany éremmel lett kitüntetve. Folyton dúsz raktárt tart kész férfi- és gyermek ruhákból, valamint mérték szerinti megrendelések céljából nagy

választékot, legfinomabb bel- és külföldi szövetekből. Minták kívánatra ingyen és béméntve.

— **Az állami telepek gyümölcsfainak és csemetéinek arszabályozása.** A különböző állami intézetek által előállított fák és csemeték ára eddig eltérő volt és a mig az állami faiskolák az oltott fákat kor- és fajkülönbség nélkül 25 krajczárért adták el a közönségnek, addig más intézetek ugyanily, vagy gyengébb oltványokat 35—60 krajczáron értékesítették. Ezenkívül téves vélelem folytán a közönség a gazdasági sorfákat az éves magcsemeték árában követelte, a miből vitás esetek keletkeztek. Ugyancsak ily árkülönbözöttek fordultak elő az állami telepeken a szőlővesszők és szőlőoltványoknál is. Ez állapotokon segitendő: Darányi miniszter most úgy a fák, mint a csemeték és szőlővesszőkre nézve is az árakat egyöntetűen és méltányosan szabályozta, mely szabályozás következtében az elsőrendű magas oltott fák ára 40 krban, az ugyancsak elsőrendű félmagas törzsűké pedig 30 krban lett ugyan megállapítva; de viszont a másodrendű, továbbá a csonthéjas féltörpe fák ára 20 kr-ra leszállítva. A lehető legolcsóbbra lettek leszállítva az amerikai szőlővesszők árai is. Egyéb csemetékben, oltóvesszők és fűzdugványokban a régi és új árak közt alig van jelentékeny különbség. A miniszternek ez arszabályozással nemcsak az a szándéka, hogy az árak a fa korához és minőségéhez képest igazságos arányban kerüljenek; hanem így reméli elérhetni azt is, hogy a vagyonosabb közönség szükségletét nem kizárólag az állami telepről fedezvén, több fa marad vissza a telepeken rendelkezésre oly célból, hogy azokból főleg kis parasztagadák, lelkész és tanítók legyenek ingyenesen részesíthetők. Az új arszabály, szintugy az állami telepeken készletben levő és kiadható fák- és csemeték-jegyzéke, az országos gyümölcsészeti miniszteri biztostól (földmívelésügyi miniszterium), valamint az egyes állami intézetek- és telepektől ingyen megkaphatók.

— **Megindult a heremag-vásárlás.** Ré-szint a külföldi, részint a belföldi kereskedők bejárájk most a vidéket és többen felhasználják egyes termelők tájékoztatását, miáltal ezen gazdák alacsonyabb árt kapnak magvaikért, mint a jelenlegi piaci helyzetnél jogosan igényt tarthatnak. Részünkről kötelességünknek tartjuk figyelmeztetni az egész gazdaközönséget, hogy ne pocskolja el olesó áron lóhermag természetét, hanem forduljon bizalommal Mauthner Ödön hírneves budapesti magnagykereskedőhöz, küldjön oda mintát terméséből a mennyiség megnevezésével. Teljesen nyugodt lehet mindenki, hogy okvetlen megkapja a legmagasabb árt, mert általánosan ismert tény, hogy Mauthnernek óriási forgalma révén a legnagyobb szükséglete van heremagvakból és meg vagyunk győződve, hogy a legszolidabb lebonnyolítás is e cégnél találhatják meg a termelők.

— **A levelezőlapok drágulása.** Már régebben említettük, hogy a kormány a levelezőlapok árát a nemzetközi postaegyezség értelmében felemeli. Most — mint értesülünk — az ármelesre vonatkozó előmunkálatok már elkészültek és a szerint a jövőben a levelezőlapok árának fölemeléséből származó többletet bizonyos, a postaszolgáltatban feltétlenül szükséges reformok megvalósítására fordítják. Az elkészült javaslatok szerint a levelezőlapok ármelesé a következő korona számítás életbelépésekor lép érvénybe. Az új levelezőlapok gyártásához legközelebb hozzá is fognak.

— **A „Mehet” alkonya.** November elsejétől kezdve az összes magyar és osztrák vasutakon megszűnik az indulás és a mehet kiáltás. A hivatalos lap október 17-iki száma közli a kereskedelemügyi miniszternek erre vonatkozó rendeletét, amely így szól:

Hogy a vonatoknak az állomásokról való indítása jövőben nagyobb csöndben történjék, ill. hogy az utasok a fölös lármától különösen éjszaka idején megkíméltesse, a rendes üzletű és a helyi érdekű vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó szabályok alapelveinek 127., illetve 112. pontjaiban előírt „indulás” és „mehet” kiáltásokat az évi november hó 1-én beszüntetem s elrendelem, hogy e naptól fogva az „indulás” kiáltás helyett egy „helyeket elfoglalni” nevű jelzés: azaz egy mérsékeltlen vontatott hang a jelző sippal; a „mehet” kiáltás helyett pedig egy „az indulásra készen” nevű jelzés: azaz a látható előre jelzés használható. Ez utóbbi jelzés nappal a jelző zászlóval, sötétben pedig a jelző lámpával adandó.

Azon vonatkisérők, kiknek felügyeletére vannak a személyszállító vonatknál az utasok által elfoglalt személyko-

csik bizva, „az indulásra készen” jelzést az egyik karjuk felemelésével adják.

Ennek megfelelően tehát jövőben a következő eljárás lesz a vonatoknak az állomásokról való indítása alkalmával követendő:

Ha valamely vonat indulásra kész, a vonatmenesztő a vonatvezetőnek élő szóval utasítást ad a vonat indulásra, mire az utóbbi a „helyeket elfoglalni” jelzést adja.

Ha a vonatkisérők az indulásra minden előkészületet megtették, kötelesek azok a zárfekezőtől kezdve sorban egymásután a vonatvezető felé az „indulásra készen” jelzést adni, mire az a jelző kürtel az „indulás” jelzést adja és a mozdonyvezető a „figyelem” jelzés adása után a vonatot megindítja.

Oly vonatknál, amelyeknél a vonatvezető nem a mozdonyt követő első kocsi-ban foglal helyet, köteles az, miután az „indulásra készen” jelzést sorban a vonat elejéig megfigyelte, az „indulás” jelzést adni, mi a vonat első kocsián levő vonatkisérő által ismétendő.

Csakis az ezen vonatkisérő által adott indulási jelzést tekintheti a mozdonyvezető indulási jelnek.

Ily értelemben módosítandók az alapelvek fenti pontjai és egészítendők ki a jelzési valamint az ahhoz tartozó végrehajtási utasítás is. — Tett intézkedéséről annak idején jelentést várok.

Az osztrák cs. kir. vasuti miniszter ur, mivel ez ügyben érintkeztem, azonos rendeletet bocsátott ki az osztrák vasutakhoz.

Budapest, 1898. október hó 12-én.

Dániel br. s. k.

— **Ragályos betegségek.** Folyó évi október 16-iki állapotnak megfelelőleg a „Földmívelési Értesítő”-ben az állategészségügyi kimutatás Szilágyvármegyről következő hivatalos adatokat közli: Lép-fene: Monó 2 u., Sülemed 3 udv., Vaskapu 1 udv., összesen 3 község, 6 udvar.

— **Veszétség:** Bagolyfalu 1 udv., összesen 1 község 1 udvar. — **Ragadós** száj- és körömfájás: Ér-Mindszent 2 udv., Magyar-Egrecy 1 u., Menyő 10 u., Solymos 6 u., összesen 4 község 19 udvar. — **Himlő.** Ördögkut 11 u. — **Rühkór:** Czigányi 1 u., Ilésfalva 5 udv., Kraszna 1 u., Vártelek 2 udv., Zilah 1 u., összesen 5 község 10 udvar. — **Sértésvész:** Bodja 1 udv., Sz.-Szeg 1 udv., Varsolez 7 udv., összesen 4 község.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása.) Vörös lóhere. A kedvező hangulat a lefolyt héten is érvényesült. Amerikából érkező tudósítások szerint az árak emelkedése egyelőre befejeződött. Az új termésű amerikai áru nagyon fogyatékos minőségű és a mint a külföldi jelentések-ből kiűnik, az ilyen eredetű áru nemsarkal bevásárlásra. A legutóbbi napokban mégis itt helyben is helyzetetett el eféle mult évi termésű mag. Az eleinte jelzett szűk termést az üzlet jelenlegi alakulása nem igen látszik beigazolni, a mennyiben első és második kézből tetemes mennyiségeket kínáltak, és szilárd árfolyam mellett nemcsak elsőrendű, hanem közepes minőségek is könnyen elkelték. Luczernát illetőleg, kevés változatosságot hoztak az utóbbi napok: a francia luczernamag-uralja a piacot, néhány száz zsákkal már itt is elhelyeztetett. Olaszország ez évben aligha fog szerepet játszani, minthogy az eddig ajánlott tételek minőség tekintetében igen gyöngékek, ellenben annál magasabbak az érettők igényelt árak. Luczernára nézve is rossz termést jelentenek Amerikából és minthogy a külföldi tudósítások szerint Olaszország és Magyarország szintén vizsik az amerikai luczernamagot, e behozatalok semmi esetre sem kerülhetek új termésből. Baltaczimet keveset kínáltak, az árak fölfelé mozognak. Jegyzések nyers árúért, 100 kilónként Budapesten. Vöröshere, tavalyi 38—42 frt, — Vöröshere, idei 45—55 frt, — Lucerna, magyar 55—60 frt, — Lucerna, olasz 56—60 frt, — Lucerna, francia 60—70 frt, — Baltaczim 14—15 frt, — Mohar 5 1/2—6 1/2 frt.

⊙ Az elv. Téli kabát vevésére jön be egy ruhásboltba egy vásárló. Kérdezi a boltost:

— Hogy ez a kabát?

— Igen tisztelt uram — mond a kereskedő — énnekem üzleti elveim vannak. Én mondhatnám, hogy ez a kabát 65 forint, mondhatnám azt is, hogy 54 frt, de én azt önnek oda adom 28 frtért.

Megszólal a vevő.

— Nekeim is elveim vannak. Én is mondhatnám, hogy ez a kabát megér egy forintot, megér két forintot, megér három forintot, de tudja mit, adok érte 8 forintot, mert nekem elveim.

Megszólal a kereskedő s ezt mondja a segédjének.

— Ez az ur tetszik nekem! Pakolja be a kabátot.

— **Foulard-selyem 65 krtól** 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabár és vámentesen, valamint házhoz szállítva — mintákat pedig postafordultával küldenek, HENNEBERG G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben. — Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbéllyeg ragasztandó.

Irodalom.

— **A „Zenélő Magyarország”** zongora és hegedű zenemű folyóirat ép most megjelent XX. füzeté tartalmazza a következő zenemű újdonságokat: I. Iványi Iván „Liliomszál, liliomszál” Kurucz nótá. II. Szent-Gály Gyula „A rózsához mentem” magyar dalt. III. Tschakikowski Péter „Hóvirág” Az „Évszakok” nagy zene cyclusának 4-ik számát „Ápril” zongorára 4 kézre. IV. Káldy Gyula „Huszár toborzó” Magyar táncot a XVIII. századból Bihari János eredetije után átdolgozva. Ily rendkívül gazdag tartalommal jelenik meg a „Zenélő Magyarország” minden egyes 20 kros füzeté, miért is minden zongorázó és hegedűsnek ki a legjobb magyar dal, műdal, couplé, salon, tánczenét s hegedű újdonságokat birni óhajtja, figyelmébe ajánlhatók e zenemű folyóirat havonként kétszer megjelenő 10—10 oldal zenét tartalmazó füzetet. Egy negyedévben 6 füzet 60 oldal tartalommal 1 frt előfizetésért kapható, s a 18 számmal lejárt III. évnegyed füzetet együttesen kaphatók, vagy a most megindult IV. évnegyedre előfizetések intézendők a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zenemű kiadóhivatalába, Budapest VI., Csen-gery-utca 62/a, honnan megismerésre mutatóványszámot ingyen és béméntve küldenek.

— **A „Pillangó”** czimű éleclap 38 száma megjelent és valóban meglepő művészi kivitelű rajzokat találunk benne. A magyar közönségnek ajánljuk ezen lapot, mely hivatva van a magyar művelődés terjesztésében részt venni és hazafias kötelességet teljesít mindenki, a ki ezen lapot támogatja. A „Pillangó” előfizetési ára egy egész évre csak 4 frt, a ki azonban már most az 1899. évre előfizet, 1898. október hó 1-től ez év végéig ingyen kapja a lapot. A „Pillangó” szerkesztő-sége és kiadóhivatala Budapesten, VI., Teréz-körút 35 alatt van. Mutatóványszám ingyen.

— **A „Vérbosszu”** Trelloni Marió, a hírneves olasz író ily czimű regényét küldi karácsonyi ajándéknak, a „Képes Családi Lapok” karácsonyra minden előfizetőjének ingyen és béméntve, még azoknak az előfizetőknak is, kik október elsején lépnek a „Képes Családi Lapok” előfizetőinek sorába. Az októberi évnegyedben, külön beköthető regényként mellékletül adja a „Nolibertek” czimű regényt, melynek szerzője az ismert tollu író, Buday Sándor né Tisza-Ujhelyi Ujhelyi Vilma. A főlapon Tölgyesi Mihály „Régi és új bűnök” czimű regényét és Tolnai Lajos „Ez már feleség” czimű elbeszélését közli, nem kevésbé minden számban költeményeket, humoreszkeket, ismeretterjesztő czikkeket stb., stb., úgy hogy joggal elmondhatjuk, miszerint a „Képes Családi Lapok” a legjobb és legolcsóbb szépirodalmi hetilap, mert egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatóványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (Budapest, V., Vadász-utca 14. szám.)

— **Irodalmi értesítő.** Több oldalról megkerestetvén, hogy Boland munkái csakagyan füzve 70 frt helyett 5 frt, diszkötésekben 85 frt helyett 12 frt 50 krt kaphatók-e? — igenlőleg felelhetünk, lévén e könyvek Dvorzsák prelátus ajándéka Ő Felsége ötven éves uralkodása emlékeül; az 5 frt a munkák füzésére, boríték, csomagolás és fuvarlevélre, a 7 frt 50 kr. pedig a könyvek 29 egész vázson diszkötései költségeinek fedezésére szolgál. Megjelent: Dvorzsák „Idézetek Tára” zsebkiadás, közel ezer szerzőtől több mint 4000 idézet, ára füzve 2 frt, diszkötésben 2 frt 40 kr. Comp. Theol. Dogm. füzve 60 kr., kötve 1 frt. Comp. Hermeneut. Introductio füzve 60 kr., kötve 1 frt. a „Havi Füzetek” kiadóhivatala, Budapest, II., Donáti-u. 3.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

Pályázati hirdetmény.

Szilágyvármegye tasnádi járásában T-Szántó, Ér-Körös, Ér-Szodoró és És-Hatvan községekből csoportosított tasnád-szántói körjegyzői állást, melynek évi javadalmazása a 600 frt tisztii fizetés, 75 frt adószedési díj, 60 frt irodai átalány, 66 frt 50 kr. fuvarátalány, 15 frt irodai világítási költség, 15 frt sorozási költség és 100 frt anyakönyvvezetői tiszteletdíj beszámításával, — 931 frt 50 kr. készpénzfizetés, természetbeni lakás és a felek érdekében teljesített magán munkálatokért, a vármegyei szabályrendeletben megszabott munkadíjakból áll; a kör székhelyén folyó évi november hó 21-én d. e. 11 órakor tartandó választás után fogom betölteni.

Felhívom az ezen állást elnyerni óhajtó okleveles jegyzőket, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-a értelmében felszerelt pályázati kérelmeiket a keresztlevél s az eddigi közszolgáltatukat igazoló bizonyítványokkal felszerelten, hozzám november hó 16-ig annyival is inkább beadják, mivel későbbben beadottakat hivatalból vissza fogom utasítani.

Tasnád, 1898. október 12.

Bölöni Bálint,
főszolgabíró.

Országos vásár

Margittán. (Biharmegye.)

1898. november hó 2—3-án
baromvásár.

November 4-én kirakóvásár.

1057—1898. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólírt kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sz.-somlyói kir. járásbíró V. 747. számú végzése által Barkán József és társai javára Posner Linka ellen 100 frt tőke, ennek 1898. évi auguszt hó 15 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 24 frt 80 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 902 frtra becsült női pipere cikkekkel álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 747/2. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Sz.-Somlyón alperes piaci üzletében leendő eszközlésére 1898. évi október hó 24-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a leg többet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Sz.-Somlyón, 1898. évi október hó 4-ik napján.

VIRÁG LÁSZLÓ,
kir. bir. végrehajtó.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	nyer.	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
5	"	30000
1	"	25000
7	"	20000
3	"	15000
31	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
432	"	2000
763	"	1000
1238	"	500
90	"	300
31700	"	200
15650 á 170, 130, 100, 80, 40		

50,000 nyer. és jut. 13.160,000
összegeben
melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

A harmadik magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre újból 50,000 nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele fel. tétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általános ismeretes óriások.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát

sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. ered. sorsjegyet 6.—frt
" fél " " " " 3.—
" negyed " " " " 1.50
" nyolcad " " " " —.75

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelölhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azelőtt beküldeni.

f. é. október hó 29-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. és T^{sa}

a m. kir. szab. osztálysorsjáték

főelárusítói

Budapest, V., Váci-körut 4/a.

Rendelőlevél levágandó Török A. és Társa uraknak Budapest.

I. érem részemre — I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget — frt (utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm.) A nem tetsző törölendő.

Pontos cím: _____

A zilahi járás főszolgabírájától.

6625—1898. kig. sz.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett vármezői segédjegyzői állásra pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtanak, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ban előírt képesítésüket, valamint az eddigi alkalmazásukat igazoló okmányaikkal felszerelt kérelmüket a f. évi november hó 5-ig hozzám annyival inkább adják be, mivel a később érkező pályázatokat nem veszem figyelembe.

A segédjegyző javadalmazását évi 300 frt fizetés és 50 frt lakbérátalány képezi.

Zilah, 1898. szeptember 28-án.

Dr. Veress Sándor,

3—3 főszolgabíró.

6323—1898. tkvi szám.

Arverési hirdetmény.

PappVid Zeigmond ippi lakos végrehajtónak Moldován Vasalíkané szül. Birvas Mária sommályi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a bírói árverés 170 frt 55 kr. tőke, ennek 1896. évi január 25-től járó 6% kamatai, 25 frt 13 kr. eddigi

10 frt 50 kr. árveréskérési s a további költségek erejéig ezennel elrendeltetik, határnapul 1898. évi november hó 2-ik napjának d. e. 9 órai megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Sommály község házához kitűzetik, az árverési feltételek pedig a következőkben állapítottatnak meg.

I. A mikor is elárvereltetnek szükség esetére a kikiáltási áron alul is.

a) Végrehajtást szenvedő Birvas Mária f. Moldován Vasalíkanének a sommályi 325. sztkvben A. + I. rez. alatt foglalt 189/b. hrszámu ingatlana 658 frt kikiáltási árban.

2) Árverelni szándékozók kivétel nélkül tartoznak a kikiáltási ár tizszázötölját készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a bírósági kiküldött kezéhez bánatpénzzül előre letenni, avagy az annak előzetes letétbe helyezéséről nyert elismervényt átadni.

II. Árverési feltételek:

I. Legtöbbet ígérő köteles a vételár egyharmadát a leütéstől 15 nap alatt, második egyharmadát 30 nap alatt, harmadik egyharmadát, melybe a bánatpénz is beszámítandó újabb egy hónap alatt mindenkor 5% kamattal a sz.-somlyói kir. adó, mint letétthivatálnál a 39,425—881. I. M. sz. letétkezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

II. Tartozik vevő az árveréstől kezdve a birtokkal járó minden közterhet viselni s a vételtárgya után kiszabandó kincstári illetéket fizetni.

A többi árverési feltételek ezen bíróság tkvi hivatalában és Sommály község házában a hivatalos órák alatt megtekintethetők.

Kir. jbróság mint tkvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1898. évi augusztus hó 12-én.

MILE MIHÁLY,
kir. it. táb. bíró.

Homoki szőlőtelepítőknek igen fontos!

A cég 17 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a híre, amennyiben ma már sok nemes és vadoncz esemetét szállít Horvát-, Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezuttal 600,000 drb: vadoncz-állománya 8 millió. A cég évenként 4500—5000 rendelőnek küld szállítmányokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoki szőlőtelepítőknek kin-cses háza azért, mert mint tudva van, a homoktalajból kikerült fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, kövecses talajban, nemkülönbén a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakodásu, vagy tulságosan kövérített talajban állittatik elő. A gyümölcsfajok boldogult Bereczki Máté mezőkövescházi hírneves telepéről valók. Ugy magasdereku, valamint törpe esemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszibarack, kajszin-barack, csereasznye, meggy, lasponya, birs, dió és eperből. Az 1—2—3—4 éves, gazdag gyökerű, fajhiteles, igen szép esemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4—5 éves igen erős koronás sorfák dbja 45—50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentírt gyümölcsfajokból táblaurítás folytán 1—2—3—4 éves selejtezett minőségű esemeték is kaphatók, erősség szerint 2—5—7—10—15 krtól, melyek gazdag gyökérzetüknél fogva főként nagyban telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű esemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentírt cégnél. A gazdag gyökérzetű vadonczok 1000-e azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 frtig Nagyobb vételnél 5—10—15%, engedmény. — Levél-cím:

UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, Czeglédén.

! ! Tessék árjegyzéket kérni ! !

Szilágyvármegye kir. tanfelügyelősége.

2157. szám.

Hirdetmény.

Szilágyvármegyében az 1899-ik évben építendő s illetve kibővítendő **álami elemi iskolaépületek** építési munkálatainak biztosítása végett a **folyó 1898-ik évi november hó 30-ik napján délelőtt 10 órakor** a vármegyei ház kis tanácskozási termében zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás tartatik.

A szóban forgó új építkezések, illetve kibővitések Göresön, Kémer, Ér-Kávás, Ér-Mindszent, Hossva, Krasznaczigény, Magyar-Goroszló, Magyar-Valkó, Sülelmed, Szeődemeter, Szilágy-Nagyfalu, Varsolcz, Völcsök, Zálnok, Egrespatak és Tasnád-Szarvad községekben eszközzendők.

Felhívtnak ennél fogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a szilágyvármegyei kir. tanfelügyelőséghez címezve legkésőbb a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig nyújtsák be. A később érkező ajánlatok, valamint bármikor érkező táviratok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok egyes építkezésekre külön-külön teendők és az öt pecséttel zárt borítékon a címezésen felül világosan kiírandó azon község, amelyre az ajánlat tételik. Kívánatos, hogy maga az illető község adjon be iskolájának építésére ajánlatot.

Az ajánlatok a kir. tanfelügyelőségénél megszerezhető előmérési ívek

szerint teendők, melyekben az ajánlandó köteles az egységi árakat világosan bevezetni és az összköltséget kimutatni, ajánlatában pedig egy változhatlan átalányösszeget, mint vállalati összeget megnevezni. A beadott ajánlatok vissza nem vonhatók, s mindenik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított 90 napig kötelezettségben marad. Egyes munkanemekre vonatkozó részleges ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelt ajánlati költségvetés szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

Az ajánlatához csatolandó bányapénznek az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-át kell kitennie.

A tett ajánlat ajánlkozót azonnal, a kir. tanfelügyelőséget azonban csak azon naptól fogva kötelezi, a melyben a szerződést a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur jóváhagyta.

Az építési szerződések, általános és részletes feltételek, tervek, előmértekek a kir. tanfelügyelőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Zilah, 1898. október hó 10-én.

Dr. Petri Mór,
kir. tanfelügyelő.

1—1

1056—1898. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a sz.-somlyói kir.

járásbíró V. 746. számú végzése által Pollák Mikhaél javára, Posner Linka ellen 125 frt tőke, ennek 1898. évi július hó 15 napjától számított 5% kamatai és eddig összesen 32 frt 55 kr. perkköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 509 frt 50 kr-ra becsült női pipere czikkekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 546/2. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Sz.-Somlyón, alperes piaczi helyiségében leendő eszközésére **1898. év október hó 24-ik napjának** délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az előverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Sz.-Somlyón, 1898. évi október hó 4-ik napján.

VIRÁG LASZLÓ,
kir. bír. végrehajtó.

7952—1898. P. sz.

Hirdetmény.

A zilahi kir. törvényszék által közhirrre tételik, hogy a Tasnád község baromvásár terének kibővítése céljából kisajátítás alá vett területek, és pedig a tasnádi 118/a, 118/b, 116, 115, 114. hrsz. ingatlanok bizonyos részeire nézve a kártalanítási eljárás elrendeltetvén, foganatosítására Tasnád községben a kir. járásbíró helyiségébe 1898. évi

október 29. napjának d. e. 8 órája kitűzetett.

Felhívtnak annál fogva az összes nyilvántartási érdekelt, hogy a kijelölt helyen és időben a kártalanítási eljárást vezető törvényszéki bíró előtt pontosan jelentkezzenek, mert kimaradásuk esetén is az eljárás hivatalból teljesített és a kártalanítás kérdése érdemlegesen elbíráltatni fog.

Kelt Zilahon, a kir. törvényszéknek 1898. szeptember 21-én tartott polgári tanácsüléséből. 3—3

Dénes Ádám, Szeőke Bálint,
jegyző. elnök.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart, hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvásárlás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzmegtakarító.

Darabja 3 forint.

A penge csillagos acélból és a többi részei alpacából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR
főbizománysnál

BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.
Gyűjtőknek 5 drb. után egy ingyen küldetik.

3—26

BÖZÖNI SÁNDOR

KÖNYVNYOMDÁJA

***** SZILÁGY-SOMLYÓN. *****

Ajánlja a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelő betűkészlettel, diszítésekkel és a legújabb szerkezetű GYORSSAJTÓVAL ellátott könyvnyomdáját, mindenféle nyomdai munkák gyors, csinos és hibátlan elkészítésére.

A LEGJUTÁNYOSABB ÁRBAN ÉS LEGRÖVIDEBB IDŐ ALATT KÉSZIT:

**** TUDOMÁNYOS és SZÉPIRODALMI KÖNYVEKET, ****

FOLYÓIRATOKAT, KÖRLEVELEKET, SZÁMLÁKAT, ÁRJEGYZÉKEKET, FALRAGASZOKAT,

BÁLI ÉS LARODALMI MEGHÍVÓKAT, ELJEGYZÉSI KÁRTVÁKAT,

LEVÉLPAPIROKRA és BORITÉKOKRA CZIMEKET, NÉVJEGYEKET stb.

Írózkás és sima levélpapírokkal,

borítékok-, és mindennemű nyomtatványhoz nagyválasztékú papírkészlettel rendelkezik.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

UGYANITT MEGRENDELHETŐ A

***** „SZILÁGY-SOMLYÓ” *****

TÁRSADALMI HETILAP, MELY A MEGYE EGYIK LEGELTERJEDTEBB LAPJA.